

דואר המכתבים - מדריך למורה

אתר אינטראקטיבי + ערכת דפים • כל הרמות

מה יש באתר

- חלקי המכתב - לוחצים על מכתב דוגמה ומשחקים ב"איזה חלק זה?"
- אישי או רשמי? - משחק מיון (בחט"ע: משלב)
- בונה המכתבים - בוחרים חלק אחרי חלק; בחט"ע כולל מילות קישור
- תקנו את המכתב - מוצאים שורות שגויות ומקבלים תיקון
- סדרו את המכתב - חלקים מבולבלים
- מעטפה ומייל - כתובת לפי הסדר; בחט"ב ובחט"ע גם מייל רשמי
- רעיונות לכתיבה - קלף רעיון, רשימת בדיקה, כרטיס יציאה

שיעור של 45 דקות

דק'	שלב	מה עושים
5-0	פתיחה: "המכתב שהכי שמחתי לקבל"	סבב קצר: מכתב, פתק או הודעה ששימחו אותי. למה מכתב כתוב מרגש יותר?
12-5	חלקי המכתב	מקרינים את מכתב הדוגמה של הרמה. לוחצים יחד על כל חלק ומשחקים ב"איזה חלק זה?"
12-18	אישי או רשמי?	משחק מיון במליאה: כל תלמיד/ה מצביע/ה ♥ או 📄 לפני הלחיצה.
18-30	בונה המכתבים / תקנו את המכתב	בזוגות: בונים מכתב אחד ומתקנים מכתב אחד. משווים בחירות ומנמקים.
30-40	כתיבה אישית	כל אחד/ת בוחר/ת רעיון מ" רעיונות לכתיבה" וכותב/ת על נייר המכתבים (דפים להדפסה). רשימת הבדיקה בצד.
40-45	סיכום + כרטיס יציאה	"דבר אחד שמבדיל מכתב רשמי ממכתב אישי" + למי הייתי רוצה לשלוח מכתב השבוע.

גרסה של 10 דקות

דק'	שלב	מה עושים
2-0	שאלת פתיחה	למי כותבים? מה המטרה? אישי או רשמי?
7-2	משחק אחד	תקנו את המכתב - מכתב אחד במליאה.
10-7	משפט יציאה	כל אחד/ת כותב/ת פנייה + סיום מתאימים למכתב שבחר/ה.

טיפים להנחיה

- שתי שאלות לפני כל מכתב: למי אני כותב/ת? ומה המטרה? התשובות קובעות אם המכתב אישי או רשמי.
- מכתב אמיתי מרגש יותר מתרגיל: אפשר לשלוח את מכתבי התודה לאנשי צוות בבית הספר.

- בחט"ב ובחט"ע מומלץ להראות שמיל למורה הוא מכתב רשמי קצר – עם נושא, פנייה, גוף וחתומה.
- בחט"ע: מסמנים בצבע את מילות הקישור במכתב הדוגמה וממיינים אותן: סיבה ותוצאה, ניגוד, תוספת, ויתור.
- בכיתת עולים: עובדים עם התבנית ובנק המילים, ומאפשרים לכתוב טיוטה בשפת האם ואז לתרגם יחד.
- בחנ"מ: כרטיסי תמונה גדולים, בחירה בין שתי אפשרויות, ומכתב של משפט אחד + ציור הוא הצלחה מלאה.
- ברוח מעש"ה: מחויבות ("אני כאן לעזור לכם לנסח"), עידוד לפעולה ("מה המשפט הראשון?"), שאלות במקום תיקונים ("למי המכתב?"), והבניית רצף (פתיחה ← גוף ← סיום).
- מכתב שקשה לכתוב (סליחה, תלונה, ערעור): קודם עש"ן ד"ק – עוצרים, מרפים שרירים, נושמים, דיבור עצמי מרגיע – ורק אז כותבים. ואת המכתב הכועס קוראים שוב מחר.

גש"ר מאח"ד דרך המכתב

	ערוץ	במכתב
ג	גוף	כותבים מכתב אחרי נשימה ורגיעה – עש"ן ד"ק לפני מכתב קשה
ש	שכל	תכנון: למי, מה המטרה, מה הסדר
ר	רגש	מכתב אישי – לתת שם לרגש: "מתגעגע/ת", "שמחתי"
מ"א	מערכת אמונות וערכים	מכתב תודה והכרת הטוב; מכתב ערעור מתוך תחושת צדק
ח	חברה	מכתב הוא קשר: לסבתא, לחבר/ה, לקהילה
ד	דמיון	מכתב לעצמי בעתיד, מכתב לדמות מספר

עש"ן ד"ק לפני מכתב קשה

	שלב	מה עושים
ע	עצור	עוצרים לפני שכותבים מתוך כעס.
ש	שרירים	מכווצים ומרפים כתפיים ואגרופים.
י	נשימה	שאיפה מהאף, נשיפה ארוכה מהפה.
ד	דיבור עצמי מרגיע	"אני יכול/ה לכתוב את זה בנימוס."
ק	קדימה	כותבים טיוטה – וקוראים שוב לפני ששולחים.

 מרחב בטוח: מכתבים אישיים יכולים לעורר געגוע או כאב (מעבר, עלייה, אובדן). אף אחד/ת לא חייב/ת להקריא. זו תמיכה ולמידה – לא טיפול. כל דבר מדאיג ← ליועצת; סוד לא נשמר כשמישהו בסכנה.

